

Monika Czerepowicka
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn
czerepowicka@gmail.com

JEDNOSTKI OBCE W SŁOWNIKU JĘZYKA POLSKIEGO NA PRZYKŁADZIE SŁOWNIKA ELEKTRONICZNEGO JEDNOSTEK FRAZEOLÓGICZNYCH (SEJF)

Słowa kluczowe: słownik gramatyczny, opis rygorystyczny polszczyzny, wyrażenie frazeologiczne, jednostka wielosegmentowa, frazeologizm, fleksja, składnia

Keywords: grammatical dictionary, rigorous description of Polish, phraseological expression, multi-word unit, phraseme, inflection, syntax

Wprowadzenie

Każdy leksykograf wcześniej czy później staje przed wyborem, które z jednostek języka umieścić w przygotowywanym przez siebie słowniku, a które pominąć, przygotowując siatkę haseł. Redaktorzy polegają na intuicji własnej lub swoich poprzedników, odwołują się również do korpusów tekstów. Na przykład autorzy *Słownika frekwencyjnego polszczyzny współczesnej* (dalej: SFPW) zdecydowali, że w słowniku znajdą się wyłącznie te leksemy, których formy wystąpiły w korpusie frekwencyjnym przynajmniej cztery razy. Jednostki o frekwencji niższej zostały pominięte przy przygotowywaniu listy haseł (SFPW: XXVII). Słowniki zazwyczaj rejestrują leksemy znane ogółowi użytkowników języka, a więc te, które bez trudu można odnaleźć w różnego rodzaju tekstach tworzonych spontanicznie, czyli innymi słowy, znajdujące potwierdzenie w korpusach tekstów. W tym artykule zastanowię się nad obecnością jednostek obcego pochodzenia w ogólnym frazeologicznym słowniku języka polskiego. Problem wydaje

się podwójnie złożony. Po pierwsze dotyczy on tego, czy dane połączenie zaliczymy do wyrażen frazeologicznych, po drugie zaś które z nich włączymy do słownika polszczyzny ogólnej.

Wszystkie omawiane w tym artykule połączenia znalazły się w *Słowniku elektronicznym jednostek frazeologicznych* (SEJF). Budowa słownika, zasady identyfikacji jednostek wielowyrazowych, etapy ich opisu zostały omówione w artykule (Czerepowicka, w druku). Dla klarowności wywodu w tym miejscu zaznaczę jedynie, że wyrażeniem frazeologicznym (inaczej jednostką wielosegmentową lub nieciągłą) nazywam połączenie spełniające przynajmniej jeden z poniższych warunków: znaczenie wyrażenia nie wynika z sumy znaczeń składników lub przynajmniej jeden ze składników wyrażenia występuje w ściśle określonej dystrybucji. Zatem do związków frazeologicznych zaliczam zarówno połączenia *pomroczność jasna*, *aptekarzka dokładność*, jak i *na domiar*, *po omacku*.

Wyrażenia frazeologiczne w słownikach

Nawet pobieżna kwerenda słowników języka polskiego uświadamia, że połączenia frazeologiczne obcego pochodzenia umieszczane są w nich dość rzadko. Z kilkunastu jednostek o zróżnicowanej frekwencji (od 12 do ponad 1000 wystąpień) w *Narodowym Korpusie Języka Polskiego* (NKJP) tylko część można znaleźć w słownikach. Co ciekawe, częściej notują je słowniki ogólne niż słowniki wyrazów obcych. Ilustruje to poniższa tabela¹:

Tabela 1. Obecność połączeń frazeologicznych w słownikach

Połączenie	TTS	SWTiO	PSWO	WSWO	USJP	ISJP	Frekwencja w NKJP
ad hoc	–	–	+	+	+	+	1837
fast food	–	–	–	+	+	–	668
a capella	–	–	–	+	+	+	549
ad rem	–	+	–	+	+	+	539
frutti di mare	–	–	+	+	+	+	209
basso continuo	–	–	+	+	–	–	148
lelum polelum	–	+	–	–	–	+	103
biznes plan	–	–	–	+	+	+	70
hard porno	–	–	–	–	–	–	64

¹ Dane korpusowe znajdujące się w artykule pochodzą z pełnej wersji NKJP (1 800 000 000 segmentów) – dostęp 27 VII 2012.

Połączenie	TTS	SWTiO	PSWO	WSWO	USJP	ISJP	Frekwencja w NKJP
à la carte	+	–	+	+	–	–	63
bar micwa	–	–	–	+	+	–	62
body painting	–	–	–	–	–	–	53
call girl	–	–	–	+	+	+	30

Oddając sprawiedliwość ich autorom, należałoby powiedzieć, że słowniki ogólne rzadko rejestrują połączenia frazeologiczne. Polskie wyrażenia zazwyczaj nie są osobnymi hasłami, a zostają wyodrębnione w tych opracowaniach jako podhasła lub szczególne użycia. Decyduje o tym ogólna koncepcja słownika oraz wynikający z niej dobór haseł. Tych uwarunkowań z oczywistych względów nie będziemy w tym miejscu dyskutować. Jednostki wielowyrazowe obcego pochodzenia są jednak traktowane odmiennie. Nawet słowniki, w których w sposób rygorystyczny przestrzega się zasady, by jako hasła notować wyłącznie leksemy (jednostki ciągłe), w wypadku wyrażen obcego pochodzenia odchodzą od tej reguły. Ponieważ wyrażenia te trudno odnieść do innych artykułów słownikowych (jako podhasła bądź użycia specjalne), są one umieszczone w samodzielnych hasłach. Na artykuł słownikowy takiej jednostki składają się: wymowa, pochodzenie (informacja o języku, z którego została zapożyczona), kwalifikator stylistyczny, objaśnienie i/lub ekwiwalent w języku polskim oraz ewentualnie przykład. Cechy gramatyczne są natomiast pomijane, por. SWO oraz USJP:

a capella wym. a kapella <wł.> muz. ‘śpiew chóralny bez akompaniamentu’ [SWO]

a cappella <z wł.> muz. ‘bez akompaniamentu, bez udziału instrumentów’ o Śpiewać a cappella. wym. a kapella • skr. a capp. [USJP]

Wyjątkowy pod tym względem jest *Inny słownik języka polskiego* (ISJP), w którym przy każdym hasle w kolumnie po prawej stronie tekstu głównego znajduje się informacja gramatyczna, por.:

a cap-pel-la [a kapella]. Jeśli ktoś śpiewa **a capella**, to robi to bez akompaniamentu instrumentów. Termin muzyczny. *Chór zaczyna jedną z pieśni a capella, instrumenty wchodzą później.* ► Używane jako przymiotnik. *Głosy były doskonale zestrojone, a partie a capella zespół może uważać za swoje najwyższe osiągnięcie.* FPR+CZ
► FPRZ NDM
ATR POSTOZ

Informację gramatyczną jednostek wielosegmentowych umieszczają wybiórczo także WSWO oraz SWO. Przy hasłach rzeczownikowych znajdują się w nich kod wskazujący rodzaj gramatyczny rzeczownika oraz kilka zakończeń fleksyjnych, por. hasło z WSWO:

fast food [wym. **fast fud**] -du, -dzie, lm -dy, mrz ‘bar szybkiej obsługi, w którym sprzedaje się, często na wynos, proste dania, np. hot dogi lub hamburgery; także danie sprzedawane w takim barze’

Z przywołanego hasła FAST FOOD możemy wnioskować, że to rzeczownik rodzaju męskiego rzeczownego – *ten fast food*. Zgodnie z instrukcją zamieszczoną we Wstępie do słownika powinniśmy zatem mówić: *Jem fast food.*, nie: *Jem fast fooda*. Niekiedy interpretacja informacji gramatycznej sprawia jednak problemy, tak na przykład jest w hasle NEW AGE z SWO:

New Age [wym. *ńju ejdż*] Age'u, mrz, blm, odm lub ndm

Brak choćby skrótu poprzedzającego formę „Age'u” budzi wątpliwości, którego przypadku gramatycznego jest to forma. Trzeba przyznać, że słowniki tradycyjne rozstrzygnięcie tego typu kwestii często pozostawiają czytelnikom². SEJF, z założenia, nie pozostawia tej sprawy otwartej i podaje wszystkie formy fleksyjne notowanych połączeń (więcej na temat notacji rodzaju wyrażen frazeologicznych zob. Czerepowicka 2011).

Wyrażenia frazeologiczne w tekstach

Na podstawie kwerendy słownikowej można odnieść wrażenie, że wyrażenia frazeologiczne obcego pochodzenia są rzadkością. Kwerenda NKJP przynosi jednak inne obserwacje. Połączenia tego typu pojawiają się w tekstach polskich stosunkowo często. Część zanotowanych jednostek odznacza się dość wysoką frekwencją (ponad 1 000 wystąpień w NKJP). Dla porównania dodajmy, że gros polskich wyrażen frazeologicznych występuje w tekstach znacznie rzadziej. Wydaje się zatem zasadne zestawienie frazeologizmów obcych i rodzimych, tak by porównać ich frekwencję i na jej podstawie zdecydować, które z wyrażen obcych umieścić w słowniku języka polskiego. Poniżej prezentuję próbkę takiego zestawienia:

Tabela 2. Frekwencja wyrażen frazeologicznych w pełnej wersji NKJP (dostęp 27 VII 2012)³

Połączenie obce	Frekwencja w NKJP	Połączenie rodzime
base jumping in medias res	20	pokrewna dusza cichy współnik jabłko niezgody
rooming in	24	samotny jak palec ciężka ręka cwana gapa farbowany lis pańska skórka Francja elegancja
.....		.....

² Zresztą, jak wcześniej wspomniałam, problem dotyczy nie tylko frazeologizmów obcego pochodzenia, ale również połączeń polskich.

³ Szczegółowe dane statystyczne otrzymane dzięki uprzejmości Michała Lenarta, pracownika IPI PAN.

Połączenie obce	Frekwencja w NKJP	Połączenie rodzime
body painting	53	mięsień piwny duch epoki iskra nadziei
bar micwa sex appeal	62	człowiek starej daty krajna mlekiem i miodem płynąca po aptekarsku zakłęte koło
fitness klub	150	piękny wiek podwójna moralność śmierdząca sprawa
in flagranti	184	na nice wróg publiczny
fan club qui pro quo	~300	gabinet cieni szary człowiek
talk show	~600	na umór realny socjalizm
par excellence	~800	biały kruś
happy end heavy metal jam session	~1 000	naród wybrany pierwsza dama mąż stanu
hip hop	~2 000	bez liku dobre słowo
homo sapiens science fiction	~3 500	mniejsze zło twarzą w twarz zielone światło
fair play	~4 500	mała czarna na pozór pełną parą

Dane z NKJP potwierdzają także opinię językoznawców o nadal żywym utrzymywaniu się dawnych latynizmów w funkcji cytatów (por. Mańczak-Wohlfeld 1997; Nowowiejski 2001a). Wbrew powszechnym opiniom o zalewie polszczyzny językiem angielskim liczną grupę zapożyczeń stanowią połączenia pochodzenia łacińskiego. Listę frekwencyjną wyrażeń obcych w polszczyźnie otwierają co prawda połączenia o rodowodzie angielskim, takie jak: *fair play*, *science fiction* (oba wyrażenia wystąpiły w korpusie ok. 4 000 razy), *New Age*, *hip hop*, lecz gros wyrażeń łacińskich sytuuje się w połowie tej listy, pojawiając się w tekstach korpusu ponad 1 000 razy, np.: *ad hoc*, *ad vocem*, *ad personam*, *a priori*, *alter ego*, *de facto*, *in blanco*. Z tekstów wynika, że część wyrażeń wchodzi w ścisłe związki z pozostałymi składnikami wypowiedzenia. Utraciły więc one obcy wydźwięk, co można zaobserwować w poniższych wypowiedzeniach (1)–(2):

- (1) To co pisałem było **ad rem** a nie **ad personam**⁴.
- (2) Wymagałoby to bowiem skrzyżowania ze sobą przedstawicieli obu form i otrzymania z teje krzyżówki płodnego potomstwa. Wracając jednak **ad rem**: Czy człowiek jest małpą?

Połączenia *ad rem* oraz *ad personam* występują zdecydowanie częściej niż ich polskie odpowiedniki i tym samym stają się istotnym składnikiem polskiej leksyki. Dowodzi to bardzo dobrej znajomości obcego wyrażenia, jego pełnej asymilacji: „Zachowując postać oryginału wchodzi [ono] w polski kontekst semantyczny i uwarunkowania stylistyczne” (Nowowiejski 2001b: 81). Badając poszczególne wyrażenia zapożyczone, dochodzimy do wniosku, że przedmiotem naszego opisu są co prawda obce cytaty, ale doskonale znane użytkownikowi i w związku z tym używane jak rodzime. Z tego powodu wymagają one równie obszernego i kompletnego opisu słownikowego.

Wyrażenia obce w SEJF-ie

SEJF jest komputerowym słownikiem o postaci bazy danych, umożliwiającym zadowalający opis gramatyczny jednostek wieloczlonowych (Czerepowicka 2011; Kosek, Czerepowicka 2011). Ma charakter gramatyczny, nie objaśniający. Podaje paradygmaty notowanych wyrażeń (więcej o budowie i koncepcji SEJF-u w: Czerepowicka, w druku). W słowniku zanotowano 94 połączenia obcego pochodzenia – ich lista wraz z przypisaną charakterystyką gramatyczną znajduje się w Tabeli 3 na końcu artykułu. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na problemy opisu gramatycznego tych połączeń.

Pierwszy z nich mieści się w zakresie homonimii zewnątrzparadygmatycznej (terminu tego używam za: Awramiuk 1999) i polega na tym, że jednostki brzmiące oraz pisane tożsamo otrzymują różną interpretację gramatyczną na poziomie klas gramatycznych (części mowy). Wśród jednostek frazeologicznych obcych można zauważyć dublety typu: przymiotnik + przysłówek lub rzeczownik + przymiotnik. Do pierwszej grupy należą takie jednostki, jak: *a capella*, *ad hoc*, *ad vocem*, *in blanco*, *in minus*, *in plus*, np.:

- (3) Utwory na chór **a capella** bądź z orkiestrą kameralną przeznaczone na specjalne okazje (głównie muzyka żałobna): BWV 225 Singet dem Herrn ein neues Lied data powstania: ok. 1727.
- (4) W części konkursowej festiwalu uczestniczą chóry w następujących kategoriach: chóry mieszane (od 21 osób), chóry jednorodne (od 21 osób), chóry dziecięce (od 21 osób, do 15 roku życia), chóry kameralne (do 20 osób) – wszystkie typy chórów występujące **a capella**, zespoły wokalnie-instrumentalne (chóry z towarzyszeniem instrumentów muzycznych).

---

4 Pisownia oryginalna, por. NKJP.

Oczywiście, w kontekście jednostek obcych zjawisko takie nie dziwi, dotyczy zresztą nie tylko połączeń frazeologicznych, ale i pojedynczych leksemów. Wymienione połączenia nie przejawiają cech fleksji wewnętrznej, ich odmiana pozostaje całkowicie funkcjonalna, podobnie jak przymiotników obcych *bordo*, *khaki* i innych.

Do drugiego typu homonimii zaliczymy połączenie *fair play*, którego konteksty pozwalają zarówno na interpretację rzeczownikową (5), jak i przymiotnikową (6), por.:

- (5) Niektórym przydałoby się jednak trochę wewnętrznego *fair play* na własny użytek.
- (6) Nikolaidis został później nagrodzony przez FIFA nagrodą *fair play*, ponieważ poinformował sędziego, iż jedna z jego bramek została zdobyta przezeń ręką.

W odniesieniu do połączenia *fair play* można zaryzykować jeszcze jedną interpretację, a mianowicie przysłówkową, jak w zdaniu: *Grają fair play*. Co prawda trudno z całą stanowczością stwierdzić, że to użycie przysłówkowe. Możliwa jest również interpretacja rzeczownikowa: *Grają fair play* (czyli *uczciwą grę*), analogicznie do: *Grają mecz*.

Drugi z zasadniczych problemów opisu gramatycznego wyrażeń frazeologicznych obcego pochodzenia dotyczy wahań rodzaju jednostek rzeczownikowych, jak np. *fair play* oraz *jam session*. W odniesieniu do niektórych jednostek znajdujemy bowiem konteksty wskazujące na rodzaj żeński, męski (m3) oraz nijaki (n2), np.:

- (7) Wszystko zakończyła **jam session**, w czasie której mogliśmy m.in. poznać możliwości głosowe prowadzącego imprezę Andrzeja Jerzyka.
- (8) [...] w przyszły piątek jej niezwykle śpiewanie poprzedzi tradycyjny **jam session**.
- (9) Futurystyczne **jam session** stanowiło część majowego festiwalu muzyki w Edynburgu.

Wymienione obserwacje i wieloznaczności można zanotować w słowniku dzięki odpowiednim algorytmom mającym postać grafów. Zdają one sprawę z relacji między składnikami wyrażeń oraz składni zewnętrznej połączenia. Zastosowanie w programie komputerowym efektywnego analizatora morfologicznego (Morfeusz SGJP) umożliwia satysfakcjonujący opis wielesegmentowych rzeczowników i przymiotników.

Należy jednak dodać kilka uwag o ograniczeniach SEJF-u. Około 20% omawianych jednostek nie otrzymało satysfakcjonującego opisu gramatycznego, co można wyjaśnić dwoma głównymi czynnikami. Pierwszy z nich wynika z oczywistych braków w słowniku Morfeusza, który z założenia notuje leksemy polskie, nie obce. Jeśli słownik nie notuje danego leksemu, zazwyczaj nie tworzy jego form. Zjawisko to dotyczy znakomitej większości jednostek niezaaprobowanych (18 z 21). Część z ich, jak np. *second hand*, *lucky loser* (*lucky luzer*), *chat room*, ma kilka wykładników formalnych, inne są odmienne wyłącznie funkcjonalnie, np. *rooming in*, *public relations*. Ich pełny

opis gramatyczny byłby możliwy, gdyby do bazy danych lingwistycznych analizatora włączyć brakujące leksemy (*hand, loser, room*).

Drugie ograniczenie jest związane z zastosowanym w SEJF-ie zestawem znaczników morfosyntaktycznych (zwanym również technicznie *tagsetem*; więcej w: Przepiórkowski et al. 2012: 59–79). W pełnym paradygmacie fleksyjnym rzeczowników męskoosobowych (np. *STUDENT, CHŁOP*) w klatce mianownika liczby mnogiej znajdują się dwie formy – neutralna i deprecjatywna (odpowiednie formy dla przykładowych rzeczowników to: *studenci, chłopci* oraz *studenty, chłopy*). W tagsecie zastosowanym w słowniku oraz w NKJP (a wcześniej korpusie IPI PAN) formy tego typu zostały wyróżnione w hierarchii – to odrębna klasa gramatyczna, a nie jedna z form fleksyjnych. W omawianym materiale problem ten dotyczy trzech połączeń: *disc jockey, kick bokser* oraz *native speaker*. Rozwiązanie tego typu problemu wymaga zmian informatycznych w programie, które planuje się w związku z rozwojem słownika.

Włączone do SEJF-u wyrażenia obcego pochodzenia funkcjonują niemal na równych prawach z wyrażeniami rodzimymi. Część z nich ma dłuższą historię w polszczyźnie niż niejedno rdzennie polskie wyrażenie. Wydaje się więc, że szczegółowość ich opisu gramatycznego nie powinna w zasadniczy sposób odbiegać od opisu jednostek rodzimych. Mam nadzieję, że SEJF przyczyni się do wypełnienia luki w opisie gramatycznym wyrażen obcych.

Poniżej podaję listę wyrażen frazeologicznych obcego pochodzenia rejestrowanych w *Słowniku elektronicznym jednostek frazeologicznych*:

Tabela 3. Wyrażenia obce w SEJF-ie

Połączenie	Klasyfikacja gramatyczna w SEJF-ie	Połączenie	Klasyfikacja gramatyczna w SEJF-ie
a capella	adj	bar micwa	subst f
a capella	adv	base jumping	subst m3
ad hoc	adv	basso continuo	subst n2
ad hoc	adj	big band	subst m3
ad vocem	adj	biznes class	subst f
ad vocem	subst n2	biznes woman	subst f
à la carte	adv	body building	subst n2
alma mater	subst f	body painting	subst m3
alter ego	subst n2	boeuf Strogonow	subst m3
a posteriori	adv	bossa nova	subst f
a priori	adv	boys band	subst m3
à propos	adv	business class	subst f
a rebours	adv	business plan	subst m3
baby sitter	subst m1	brown sugar	subst m3

Połączenie	Klasyfikacja gramatyczna w SEJF-ie	Połączenie	Klasyfikacja gramatyczna w SEJF-ie
call girl	subst f	jam session	subst n2, f, m3
disc jockey	subst m1	kick bokser	subst m1
disco polo	adj	kick boxing	subst m3
en face	adv	komedia dell'arte	subst f
fair play	adj	lelum polelum	adv
fair play	subst m3, f, n2	lelum polelum	subst n2
fan club	subst m3	lucky loser	subst m1
fast food	subst m3	lucky luzer	subst m1
first lady	subst f	native speaker	subst m1
fitness club	subst m3	New Age	adj
fitness klub	subst m3	New Age	subst m3 SgT
frutti di mare	subst p3	par excellence	adv
happy end	subst m3	peep show	subst m3
hard porno	subst n2 SgT ⁵	protest song	subst m3
hard rock	subst m2 SgT	public relations	subst n2, m3
Hare Kriszna	subst m1 SgT	punk rock	subst m2 SgT
heavy metal	subst m3 SgT	qui pro quo	subst n2
high life	subst m3 SgT	reality show	subst m3
hip hop	subst m3 SgT	rock and roll	subst m2
homo sapiens	subst m1	rooming in	subst
homo sovieticus	subst m1	salto mortale	subst n2
honoris causa	subst f	science fiction	subst
hot dog	subst m2	second hand	subst m3
in blanco	adj	sex appeal	subst m3
in blanco	adv	sex shop	subst m3
in flagranti	adv	show biznes	subst m3 SgT
in folio	adj	talk show	subst m3
in medias res	adv	thrash metal	subst m3 SgT
in minus	subst	votum separatum	subst n2
in minus	adv	vox populi	subst m3
in plus	adv	chat room	subst m3
in plus	adj	press room	subst m3
italo disco	subst n2	pole position	subst n2

5 Zapis „SgT” oznacza rzeczownik występujący tylko w liczbie pojedynczej.

Literatura

- AWRAMIUK E., 1999, *Systemowość polskiej homonimii międzyparadygmatycznej*, Białystok.
- CZEREPOWICKA M., 2011, *Toposław jako narzędzie znakowania jednostek wieloczłonowych*, [w:] I. Matusiak-Kempa, S. Przybyszewski (red.), *Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji III. Kontekst a komunikacja*, Olsztyn, s. 28–35.
- CZEREPOWICKA M., w druku, *Słownik elektroniczny jednostek frazeologicznych*, „Język Polski”.
- ISJP: M. Bańko (red.), *Inny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2000.
- KOSEK I., CZEREPOWICKA M., 2011, *Problemy opisu związków frazeologicznych w formalizmie „Multifleks” (na przykładzie rodzaju wyrażen frazeologicznych)*, [w:] M. Bańko, D. Kopcińska (red.), *Różne formy, różne treści. Tom ofiarowany Profesorowi Markowi Świdzińskiemu*, Warszawa, s. 117–125.
- MAŃCZAK-WOHLFELD E., 1997, *Najnowsze zapożyczenia angielskie w polskiej prasie*, „Poradnik Językowy” nr 3, s. 84–86.
- NKJP: *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, <http://www.nkjp.pl/>.
- NOWOWIEJSKI B., 2001a, *Łacina Internetu*, [przedr. w:] idem, *Z zagadnień kontaktów językowych*, Białystok 2010, s. 67–75.
- NOWOWIEJSKI B., 2001b, *Makaronizmy końca XX wieku*, [przedr. w:] idem, *Z zagadnień kontaktów językowych*, Białystok, s. 77–96.
- PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL.: A. Przepiórkowski, M. Bańko, R.L. Górski, B. Lewandowska-Tomaszczyk (red.), *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, Warszawa 2012.
- PSWO: W. Kopaliński, *Podręczny słownik wyrazów obcych*, Warszawa 1999.
- SFPW: I. Kurcz, A. Lewicki, J. Sambor, K. Szafran, W. Woronczak, *Słownik frekwencyjny polszczyzny współczesnej*, Kraków 1990.
- SGJP: Z. Saloni, M. Woliński, W. Gruszczyński, R. Wołosz, D. Makowska, *Słownik gramatyczny języka polskiego*, Warszawa 2012.
- SWO: E. Sobol (red.), *Słownik wyrazów obcych PWN*, Warszawa 2002.
- SWTiO: M. Bocian, *Słownik wyrazów trudnych i obcych*, Wrocław 1997.
- TTS: A. Markowski, *Tyle trudnych słów*, Warszawa 1995.
- USJP: S. Dubisz (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2004 [wersja elektroniczna].
- WSWO: M. Bańko (red.), *Wielki słownik wyrazów obcych PWN*, Warszawa 2003.

Foreign elements in the Polish lexicon, using the example of *Słownik elektroniczny jednostek frazeologicznych* (SEJF) ‘Electronic Dictionary of Multi-Word Units’ Summary

The paper discusses the presence of foreign phraseological units and of their grammatical features in phraseological dictionaries of general Polish. The author adduces lexicographical descriptions of specific phrasemes from Polish and foreign words dictionaries, and compares them with corpus data. Based on these analyses, she proposes a set of detailed solutions which were implemented in *Słownik elektroniczny jednostek frazeologicznych* (SEJF) ‘Electronic Dictionary of Multi-Word Units’ that she is preparing. SEJF is going to be the first electronic grammatical dictionary of Polish idiomatic phrases to provide paradigms for the described units. The paper closes with a list of one hundred analysed phrasemes, each with the assigned lexeme class and, in the case of nouns, also the gender value.